

Jan Dawidko

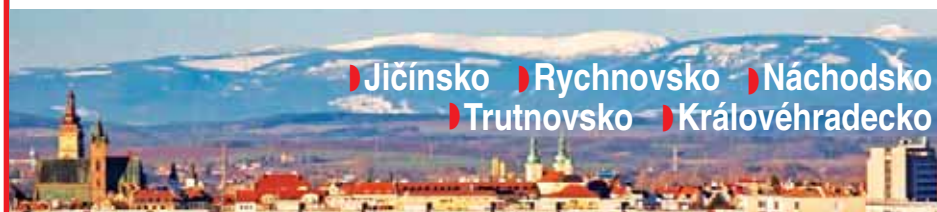
PETRKLÍČE

*Na loukách rozkvetly první
petrklíče, poslové jara.*

*Nastal čas pletení pomlázek
barvení vajíček.*

*Čas velikonočních svátků
koled a lidových písniček.*

KRAJÁNEK

› Jičínsko › Rychnovsko › Náchodsko
› Trutnovsko › Královéhradecko

Měsíčník z Královéhradeckého kraje › ročník 21 › číslo 4 › duben 2020 › cena 5 Kč

FOTO – JAN DAWIDKO
S ÚPRAVOU REDAKCE

Z redakce Krajánku přejeme všem čtenářům pěkné Velikonoce, i když letos trochu s omezeními.

DOSTUPNÉ A DŮSTOJNÉ BYDLENÍ

V srdci vyspělé Evropy by dostupné a důstojné bydlení mělo patřit k zcela automatickým právům každého občana. Nepatří. Pokud vám termín „dostupné a důstojné bydlení“ zní jako komunistická propaganda, je to jinak. Termín jsem si vypůjčila z Koncepce sociálního bydlení 2015–2025, kterou schválila dne 12. 8. 2015 vláda ČR. Jsme v poločase jejího naplňování a stručně řečeno – kde nic tu nic.

Vládní (ne)činnost

Zdá se, že vypracovávat koncepce umíme skvěle. Na rozpracování té výše zmíněné pracovaly čtyři týmy jistě dobře placených úředníků. Asi něco skutečně vypracovaly, protože v únoru 2018 vláda schválila legislativní záměr připravit Zákon o sociálním bydlení, jehož garantem mělo být MMR a MPSV ruku v ruce. Ovšem už v srpnu 2018 vláda rozhodla, že práce nebudou pokračovat, protože připravovaný návrh řeší jen bytový problém a nikoli problém sociální služby. Zároveň bylo uloženo vypracování investičního dotačního titulu, který by obcím usnadnil investice do bydlení. Následně se ministryně Dostálová (MMR) a Maláčová

(MPSV) dohodly na společném vypracování tezí návrhu zákona o sociálním bydlení. A, jak říkal můj tatík, ticho po pěšině. Alespoň portály obou ministerstev mlčí.

Města si oddechla

Schválení zákona by znamenalo, že města musí začít intenzivně stavět byty pro seniory a hlavně pro mladé rodiny s dětmi. A to je problém snad opravdu všude. Milá města totiž v zajetí polistopadové privatizační euforie odprodala drtivou většinu bytů (naštěstí většinou nájemníkům). Zároveň ale jako o život prodávala i stavební parcely. Takže i kdyby

Pokračování na str. 2

››› Slovo předsedkyně KhKV KSČM

KORONAVIRUS

Když propukla nákaza v Číně, mnozí si mysleli, že se nás to netýká. Jsme přeci jen daleko. Ale v posledních letech se svět díky cestovním možnostem neuvěřitelně zmenšil. Během několika hodin se může člověk přemístit z jedné země do druhé. Ceny letenek jsou též velmi příznivé, a tak mnozí cestují po celém světě a s nimi i naši drobní nepřátelé, jako jsou bakterie a viry. Dnešní celosvětová epidemie je toho důkazem.

Lidstvo, hlavně ta část z bohatších zemí, bude muset změnit svůj způsob života. Ti, kteří navštěvují různé cizí země, často neznají ani své nejbližší okolí. Nyní můžeme v klidu obdivovat krásy lesů, polí, řek a údolí za našimi humny a nemusíme jezdit tisíce kilometrů. Ukazuje se také, že cílem našeho života není nakupování, ale dobré vztahy s našimi blízkými. Můžeme žít v pohodě i bez chůze po obchodních centrech. Vystačíme si s několika kusy oděvu a nemusíme měnit šatník každou sezónu. I naše domácí strava může být chutná a zdravá, nepotřebujeme chobotnice, krevety, kivi či jiné cizokrajné produkty, budeme-li se s láskou věnovat domácí přípravě jídel z místních surovin, můžeme si též velmi dobře pochutnat.

Ekonomické důsledky karantény by neměli nést jen občané, případně státy, ale hlavně ti, kteří celou dobu na drancování planety bohatli. Různé nadnárodní

DOSTUPNÉ A DŮSTOJNÉ BYDLENÍ

➔ **Dokončení ze str. 1**

fungoval výše zmíněný dotační titul (a on v určité míře funguje), pak by bylo za co stavět, ale nebylo by kde. A stavěl by developer, čímž by další část veřejných peněz vytvořila soukromý zisk.

V rámci státní dotace se staví byty pro rodiny s dětmi, kde je podmínkou, že nebudou privatizovány a zůstanou nájemním bydlením. V Hradci Králové (omlouvám se čtenářům, ale údaje mám jen z krajského města), takto byl postaven vpravdě ohromující počet 21 bytů. Jinou možností pro mladé rodiny jsou tzv. startovací byty, které se pronajímají na dobu tří let a mají snížené nájemné – 45,30 Kč za metr čtverečný – a přidělují se výběrovým řízením, které vypisuje rada města. Zájem pochopitelně mnohonásobně převyšuje nabídku – startovacích bytů je v Hradci 130. Tři roky má mladá rodina na to, aby si zajistila jiné bydlení. Vzhledem k ceně garsonky, která se nyní pohybuje kolem 1,7 milionu, je hypotéka jedinou možností.

Problém seniorů a nejen jejich

Přiznejme si to – pokud je senior(ka) odkázán na nájemní bydlení, řeší, jestli si koupí pár rohlíků, léky nebo dá penízky vnoučatům. Nájem jsou nehorázné. Přitom většinou nesplňují podmínky pro přidělení příspěvku na bydlení, nebo nemají nikoho, kdo by to pro ně zařídil. Hradec jako jedno z měst s věkově nejstaršími obyvateli tento problém vnímá a v současnosti disponuje 120 byty v penzionu pro důchodce. Kromě toho jsou senioři v mnoha případech ubytováni v domech se zvláštním bydlením – Harmonii I. a II.

(Harmonie III. se snad konečně po osmi letech začne stavět). Celkově má krajské město k dispozici 495 bytů zvláštního určení (se sociální službou) a 64 bezbariérových. Když sečteme a podtrhneme možnosti, je k dispozici 593 bytů zvláštního určení, ale žádostí o jejich přidělení je přes 700.

Další typy zvláštního bydlení

Mladí a senioři nejsou jediní, kdo nutně potřebuje bydlet. Především pro mentálně postižené je určeno chráněné bydlení, kde je poskytována sociální služba, ale lidé tam žijí v podmínkách blízkých rodině. Takové byty má město čtyři, ale je zde ještě krajské zařízení v Plotištích. Pro mentálně postižené, kterým jejich hendikep dovoluje bydlet samostatně, je určeno 10 bytů tréninkových, kde se naučí obslužit sami sebe a připravit se na podmínky soužití s jinými občany. Dalších pár bytů má ještě Daneta, Salinger a další. Koncepti specifických forem bydlení přijalo zastupitelstvo města před třemi lety. Odvolává se v něm na koncepci bytové politiky města, ale ta podle městského webu jaksi neexistuje.

Důstojné a dostupné

Závěrem si zrekapitulujme, jak s termínem „bydlení“ zachází vládní koncepce sociálního bydlení. Pro osoby bez domova je tu nejnižší stupeň – krizové bydlení, tedy noclehárna nebo azylový dům.

V Hradci je provozuje především katolická Charita, ale doby, kdy sem začne přispívat penízky i církev svatá, se asi nedočkáme. Pracovníkům patří pochopitelně poděkování, nemají to jednoduché.

Pak je zde termín „sociální byt“, kde je podmínkou spolupráce se sociálním pracovníkem a byt může mít snížený standard. Nakonec je zde „dostupný byt“ – i ten by podle legislativního záměru vlády měla garantovat obec, smlouva by měla být uzavírána na dva roky a postavení nájemníka, jeho finanční situace, má být ověřována.

Co si má počít mladá rodina s dětmi, nebo soběstačný senior, na něž se kritéria sociálního bydlení nevztahují? To neřeší ani vláda, ani města. A v současném společenském systému ani řešit nebude. Asi je nutná, moc nutná změna. Bydlet se musí!

Taťana LANKAŠOVÁ

Jak dlouho ještě bude vedle exkluzivního autobusového nádraží v Hradci Králové strašit opuštěný slum? Jaroslav ŠTRAIT

NESTAČÍM SE DIVIT

Prakticky poprvé od převratu zastihla náš stát první vážná krize. Není nutné hovořit o podrobnostech. Vláda dělá co umí, těžko jí vinit z toho co se zanedbalo za poslední tři desetiletí. Ale, nelze ji a příslušné ministry vyvinut z toho, že státní rezervy nemají dostatek potřebných materiálů. Ještě, že máme zručné švadlenky na šití roušek a mladé chemiky, kteří doslova na kolenu mísí dezinfekci.

Dnes se nehraje „co by bylo kdyby“. Nedávno jsem zaznamenal dokonce polemiku, že státní rezervy kovů jsou zbytečné. Pamatujeme na naftu, kterou státní rezervy skladovaly v Německu a nebyla vůle ji vrátit a zlatý poklad prodaný za pakatel.

Těsně před převratem jsem byl na vojenském cvičení u útvaru civilní obrany.

Prováděli jsme kontrolu po celých východních Čechách. Všechno bylo tak, jak má být. Plynové masky, obvazový materiál, zásoby potravin, okresní štáby a úkryty v bezvadném stavu. Již tehdy se říkalo, že může např. havarovat atomová elektrárna.

Všechno vzalo kotrmelec, nepotřebujeme nic. V úkrytech se v lepším případě tančilo, jinde je ukazovaly jako relikty socialismu, pokud se rovnou nezničily. Stejně dopadly i zásoby, které se většinou prodávaly v obchodech s vojenskými přebytky. Vzpomínám, že první úder dostalo pražské metro. Marně tehdy experti upozorňovali, že s instalací výtahů ztratí vodotěsnost. Povodně jim daly za pravdu. O gradaci česko-čínských vztahů je hanba mluvit.

Jaroslav ŠTRAIT,
kpt. v zál. a emeritní poslanec PČR

KORONAVIRUS

➔ společnosti by se měly vzdát svých zisků a pomoci při financování dopadu epidemie.

Ukazuje se, jak je globální ekonomika zranitelná. Naším cílem vždy byla určitá soběstačnost v zásobování, hlavně potravinami. Měli bychom se k této myšlence vrátit. Podporovat místní výrobu jak v zemědělství, tak v průmyslu.

Doufám, že nám tato nová, ač velmi nepříjemná, zkušenost pomůže k novému nazírání na svět, že odhodíme nepotřebný balast a budeme se zabývat opravdu těmi nejpodstatnějšími věcmi.

Věra ŽIŽKOVÁ

))) OTÁZKY PRO SOŇU MARKOVOU, stínovou ministryni zdravotnictví za KSČM

● Jak byste celkově zhodnotila dosavadní přístup vlády ke koronaviru? Reaguje včas, anebo je něco, co podle vás podcenila?

Dosavadní přístup vlády považují za přiměřený vývoji situace. Jistě, dá se polemizovat o včasnosti nebo důraznosti některých postupně přijímaných opatření, ale po bitvě je každý generál.

Za spíše demonstrativní gesto považují v tuto chvíli odvolání hlavní hygieničky. Nicméně paní Rážová, která ji nahradila, má moji plnou důvěru. Znáám ji již dlouho a považují ji za vysoce kvalifikovanou odbornici na svém místě.

Vyhlášení nouzového stavu je, dle mého názoru, odpovídající nebezpečí, které ohrožuje zdraví a životy občanů

))) Jednal KV KSČM

Na březnovém jednání KV KSČM v Hradci Králové se členové rozloučili s krajským zastupitelem Františkem Vrabcem, který náhle zemřel. (KV se konal před opatřeními stavu nouze v ČR – pozn. red.) Zdeněk Ondráček informoval členy orgánu o situaci v Poslanecké sněmovně. PS jednala o krizi na řecko-turecké hranici, ČR vyšle osm policistů a materiální pomoc, poslanci byli seznámeni se situací kolem koronaviru (ta se rychle mění) a jednali o zbraňové směrnici. O jednání krajského zastupitelstva informoval Otakar Ruml: nutné bude prověřit situaci v DD Sedloňov a ve vznikajícím komunitním centru pro lidi prošlé léčbou závislostí na návykových látkách v Běstvínách. Kraj dosáhl v roce 2019 finančního přebytku 240 mil., další informace k zastupitelstvu byly v Krajánu č. 3/2020. Okresy připravily první máje a pietní akty – zveřejňujeme na jiném místě. Krajská předsedkyně předala zprávu z ústředního volebního štábu.

KV rovněž připravil podklady (volební řád, komise) pro mimořádnou krajskou konferenci, na níž OV zvolily či potvrdily delegáty podle nového klíče. Bude přítomen host z ÚV KSČM. Konference zvolí nového předsedu či předsedkyni a určí znovu pořadí na kandidátní listině do krajského zastupitelstva, z důvodu úmrtí jednoho kandidáta i zpochybnění voleb ze strany OV Náchod a OV Jičín. Podle posledních informací není zatím termín stanoven.

(vha)

České republiky. V první řadě jde o maximální ochranu lidí a možnost použití i mimořádné prostředky. Nyní je třeba na základě všech těchto i pro občany často nepřijemných opatření rozložit případný nárůst pacientů do delšího časového období, aby to byl schopen náš zdravotní systém zvládnout. Velký problém je samozřejmě v nedostatku ochranných prostředků nejen pro občany, ale hlavně pro zdravotníky, lékárníky, pracovníky v obchodech a službách, které musí fungovat. Doufám, že se také lékařské vědě brzy podaří připravit léčivou látku a nejlépe i vakcínu.

FOTO – Myriam Zilles z Pixabay

● Zdravotnické odbory apelovaly na zajištění dostatku osobních ochranných pomůcek pro zdravotníky. Některé nemocnice nebo ambulance podle nich v současné době dost ochranných pomůcek nemají. Varovaly, že z hlediska pracovního práva může zaměstnanec, který nemá ochranné pomůcky, odmítnout výkon práce. Jsou taková vyjádření namístě?

Zdravotnické odbory mají samozřejmě velmi dobrý přehled o situaci v jednotlivých nemocnicích a jejich vyjádření tedy považují za kompetentní. V situaci, kdy již čelíme pandemii Covid-19 je prvořadě ochránit zdravotníky. Proto ten důraz na dostupnost ochranných prostředků právě pro ně. Zároveň by se měla větší pozornost věnovat i ambulancím praktických lékařů a dostatku ochranných pomůcek a informací pro ně.

● Vláda v podstatě od začátku doporučovala obyvatelům nejezdit do Itálie, kde je tato situace nejhorší. Navzdory tomu tam mnoho lidí vycestovalo. Co o přístupu těchto lidí soudíte?

To, že přes upozorňování na možné nebezpečí náказы, někteří lidé odjeli v době jarních prázdnin do Itálie nebo na další místa, kde již byl zaznamenán výskyt koronaviru, považují za absolutně nezodpovědné. Tito lidé ohrozili nejen sebe, ale také všechny ostatní, s kterými

přišli do styku po svém návratu. Opět se ukazuje, jak „nemocná“ sobeckostí a nadvládou peněz je naše současná společnost. Tito lidé nyní samozřejmě automaticky očekávají, že se o ně solidární zdravotní systém postará. Také mě děsí některé slovní výlevy těch, kteří vždy urputně bojovali za svobodu všeho druhu a co nejmenší přispívání do solidárního zdravotního a sociálního systému i proti placení „zbytečných“ daní státu a nyní od téhož státu požadují sto procentní kompenzace. Současná krizová situace by tak měla být i počátkem reflexe všech odpovědných za stav českého zdravotnictví. Jasně se ukazuje, že zatímco navyšování výdajů na zbrojení není potřebné, tak zvyšování finančních prostředků do zdravotnictví je naprosto namístě.

● Co byste vzkázala občanům České republiky?

V současné době již koluje internetem výzva „Zůstaňte doma! Můžete tím zachránit život.“ Určitě není třeba propadat panice, ale chovat se odpovědně, ohleduplně a dodržovat všechna doporučená hygienická opatření. My, kteří nepatříme do rizikových skupin a máme tu možnost, bychom neměli zapomínat ani na své příbuzné, přátele a sousedy, kteří možná budou v této nelehké době potřebovat naši pomoc. (jž)

18. setkání u hrobu vězňů z KT Gross Rosen v Choustníkove Hradišti dne 20. června připravuje Krajská rada Klubu českého pohraničí. Jde o významný pietní akt krajského významu. V letošním roce převzal osobní záštitu prezident republiky Miloš Zeman.

Bydlení v Kostelci nad Orlicí

Naše poklidné asi šestitisícové městečko nikdy nemělo období velkého bytovému boomu oproti jiným městům v okolí, jako například v Rychnově nad Kn., Dobrušce či Týništi. Tu postavili tři bytové domy, tam zase dva, o něco později zase jinde další dva tři, a tak během doby nějaké byty přeci jen ve městě přibýly.

Za posledních 30 let se situace ještě více zhoršila. Byly postaveny pouze dva bytové domy o 56 malometrážních bytech. Nyní je ve stavbě třetí bytový dům, který buduje soukromá firma. Byly upraveny některé objekty v bývalých kasárnách na byty pro sociálně potřebné. Vybudován byl i dům s pečovatelskou službou. Výstavba rodinných domů též pokulhává oproti například daleko větší výstavbě v sousedních Častolovicích. Hlavní příčinou je nedostatek stavebních pozemků ve vlastnictví města. Chystá se nová výstavba v Kostelecké Lhotě, kde na místě po zdemolované budově bývalé školy vyroste asi 13 nových bytových jednotek.

V Kostelci vyrostly dva domky se šesti byty jako chráněné bydlení.

V minulém roce krajský úřad financoval v Kostelci dva domy za účelem transformace péče o mentálně a zdravotně postižené. Tito naši spoluobčané by tak měli dostat možnost více se zapojit do života a žít mimo zdi ústavu. Tyto byty zatím ještě čekají na své obyvatele.

Kostelec je pěkné město, s krásným okolím, a tak by si zasloužilo, aby se tu mohli lidé usazovat natrvalo, prožít spokojený život, vychovávat své děti. Město by se mělo o možnost zajištění bydlení pro své občany daleko více starat, aby ceny bytů nešplhaly do závratných výšek a byly dostupné pro většinu obyvatel.

**Věra ŽÍŽKOVÁ,
Kostelec n. O.
FOTO – autorka**

Bublina nebo smutná skutečnost?

bezbřehé inkluze), nevhodné a hrubé chování, vyčerpaní a unavení učitelé, kteří mohou těžko odpovídat na dotazy dětí, proč my musíme a oni ne, nespolečné se školou... To je jen částečný výčet problémů, které avizovali v otevřeném dopise poslancům Parlamentu ČR ředitel ZŠ Úpice-Lány

Záškoláctví, neomluvené absence, nepravdivé omluvenky, dluhy ve škole, poškozované pomůcky, problémy s hygienou, nezájmem o vzdělávání, neschopnost zvládat učivo (dopad

s panem starostou. Některé reakce na tento dopis mě překvapily. „*Je to nafouknutá bublina.*“ A tak mi to nedalo, a po předchozí domluvě s paní ředitelkou ZŠ speciální A. Bartoše v Úpici, kde jsem členkou školské rady, jsem jela do Úpice. Téměř dvouhodinové jednání mě přesvědčilo, že situace v Úpici není opravdu jednoduchá a velmi intenzivně se tu projeví dopady neuvážených kroků při tzv. „společném vzdělávání“. Mnoha dětem, které jsou dnes v běžné ZŠ, by bylo podstatně lépe ve škole speciální a mnoho problémů by vůbec nenastalo. Nejen v Úpici. Je šance pomoci? Domnívám se, že je.

Omluvenky potvrzené lékařem – povinnost lékařů takovou omluvenku vystavit,

změny v systému sociálních dávek a jejich přidělování (pracovní úřad?), obchod se sociálním bydlením, práce a financování NNO, uvážlivější zařazování dětí do hlavního proudu poradenskými zařízeními... Většina řešení je v rukou poslanců, ale cesty k nápravě by měl hledat i kraj. Hlavně nezůstaňme lhostejní.

**Mgr. Táňa ŠORMOVÁ
U nás v Kraji – č. 3/2020**

Klimkin, Pixabay

Z velké části kraje se sjely ženy k příležitosti svého svátku na představení úpického amatérského spolku Jirásek na netradiční pojetí Smetanovy Prodané nevěsty. KR Seniorů a hradecký klub Seniorů podpořily nápad Hanky Žatečkové a její dobrá organizační práce zajistila, že představení v Královéhradecké filharmonii s 580 místy se 8. 3. vyprodalo. Divadlo s kolotočem a podle mustru z divadla Drak zaujalo. Padesátičlenný soubor s výbornými hereckými i pěveckými výkony opravdu překvapil. Některé ženy byly dojaté – i z karafiátu předávaného hejtmánem Jiřím Štěpánem a za Klub seniorů Marcelem Krausem.

(vha)

Potíže Hradce Králové s řešením problémů jeho městské části Kukleny

Z KUKLEN MÍSTO PRO DOBRÉ ŽITÍ

Není pochyb, že Hradec Králové je skvělé historické i moderní město. Je ale vše opravdu v pořádku? Ten kdo do města přijíždí od Prahy – a je zde opravdu silná doprava – vjede do městské části Kukleny. V nedávné minulosti byly samostatným městysem s významnou zemědělskou a strojírenskou výrobou. A prochází jimi historická císařská silnice. To vše vtisklo svou stopu do charakteru zástavby.

V poslední době se však z četných zemědělských areálů staly sklady a velkosklady, v důsledku stavební uzávěry pro v osmdesátých letech chystanou přestavbu – která se však už nekonala,

výrazně zchátral stav budov. Úrodná pole se stala předmětem zájmu developerů. Kukleny se staly jen průjezdným místem, skladovou oblastí, na úkor zdravého bydlení. Je zřejmé, že podmínky pro splynutí s historickým jádrem města nebyly brány dlouhodobě v potaz. A slibů jsme vyslechli mnoho. To platí nejen pro Kukleny.

Přesto je tato strategická městská část na západní straně města pro svoji blízkost od centra atraktivní. Co dnes postrádá, je zejména větší podíl zeleně, organizovanou a vhodnou zástavbu volných či zpustlých pozemků, doplnění nezbytné technické infrastruktury a pře-

Požadují vybudování nové kapacitní komunikace – Jižní spojky, která by neustále silící dopravu odvedla mimo střed Kuklen, který je nutno přestavět pro současné potřeby. Její příprava je však na samém počátku a datum realizace nelze určit. Nezbytné jsou i další komunikace – Nová zelená a Nová Pražská. Jsou limitu-

Zastavět zelený trávník a zbourat rekonstruovanou vilu, dříve MŠ, nejspíše hradecký magistrát povolí.

jíci pro rozvoj. Kukleny také požadují revitalizaci opuštěných výrobních areálů (v okolí bývalé koželuzny) a jejich užití pro novou bytovou výstavbu a zřízení provozů pro péči o starší občany. Tyto celoměstské potřeby se však střetávají s řadou potíží – a to nejen administrativních. Tím trpí zejména plánovaná a související rekonstrukce přetížené

devším vyřešení dopravního napojení k centru včetně respektování místních specifik. Kukleny jsou totiž od centra doslova odříznuty bariérou železničních tratí a staveb kolem. Jde o zásadní dluhy vedení města – a to nejen stávajícího.

Obyvatelé zde opakovaně upozorňují na neúměrně vysokou dopravní zátěž a v jejím důsledku poškozovaného životního prostředí a ztrátu pohody bydlení.

Pražské ulice i jejich křižovatek a je ohrožována stavba Domu pro seniory s úpravou veřejného prostoru. Problémem je i nedostatek financí.

Jsou také negativní zásahy. Např. vedením města umožněná stavba mohutného čtyřpodlažního bytového domu těsně vedle školního hřiště – a to i přes protesty veřejnosti. Přitom zdejší Základní škola bude, při rozvinutí bytové

zástavby na rozsáhlých, územním plánem určených plochách, nepostradatelná a měla by mít vybavení na úrovni. Již v současné době je v různých stádiích připravována realizace cca 400 bytů a potenciál ploch není ani zdaleka vyčerpán.

Věřím, že Kukleny mají, pokud vedení města vytvoří podmínky pro proporcionální a udržitelný rozvoj, budoucnost. O to jako zastupitel města dlouhodobě v celé řadě aktivit usiluji.

Doprovodné fotografie k článku ukazují ohrožené školní hřiště u Základní školy a připravované území pro stavbu Domu pro seniory.

Alois HAVRDA,
zastupitel města Hradce Králové

Dne 31. března 1990, se konal ustavující sjezd Komunistické strany Čech a Moravy (KSČM).

VYSAZENÍ PARAVÝSADKU BARIUM

Druhá světová válka se pomalu chýlí ke konci. V českých zemích v roce 1944 vznikaly partyzánské skupiny, které svoji činnost nijak nekoordinovaly a neměly mezi sebou žádné spojení. Proto byl z Anglie vyslán paravýsadek s krycím názvem BARIUM, s vyškolenými vojáky bývalé Československé armády s úkolem spojení jednotlivých partyzánských skupin a sjednocení jejich působení.

Velitelem této skupiny byl určen npor. Josef Šandera a členy čet. Aspirant Josef Žížka (radiotelegrafista) a čet. Tomáš Býček, šifrant a zástupce velitele. Tato skupina byla vysazena z letounu Halifax dne 3. dubna 1944 v prostoru Vysoká nad Labem. Prvním úkolem tohoto výsadku bylo změnit svoji polohu, obléknout se do civilních šatů. Bylo nutné, aby získali potravinové lístky, peníze, ale také doklady o své totožnosti.

Poměrně rychle se jim podařilo navázat spojení s ilegální organizací v Hradci Králové, která se nazývala RUDÁ PĚST a s jejíž pomocí získali nejen ubytování, ale také potřebné dokumenty a falešné doklady. Některé lidi, na které se měli obrátit, však již nebylo možno využít, protože byli pozavíráni. Přesto se podařilo navázat kontakty s dalšími odbojovými organizacemi v Rychnově nad Kněžnou, Žamberku a Týništi nad

Orlicí (a v dalších místech kraje). Získali poměrně bezpečný úkryt a možnost podávat o své činnosti šifrované zprávy do Londýna.

Hodně prospěšné činnosti odváděli příslušníci odbojových organizací z řad železničářů a poštovních zaměstnanců. Taková rozsáhlá činnost, neušla pozornosti gestapa v Hradci Králové. Skupina Barium měla k dispozici výkonnou vysílačku a zprávy byly šifrované, přesto se gestapu podařilo skupinu Barium objevit a v říjnu 1944 začalo zatýkání členů skupiny. Došlo k zatčení asi sto padesáti osob. Velitel npor. Josef Šandera se při zatýkání dne 16. 1. 1945 postřelil. S těžkým zraněním hlavy byl převezen do hradecké nemocnice, kde byl operován doktorem Bedrnou. Přes veškerou dostupnou pomoc zemřel 9. března 1945. Zajatí členové byli gestapem krutě vyslýcháni a mnozí skončili v koncentračních táborech i na popravištích.

Do činnosti partyzánských akcí organizovaných členy BARIA bylo zapojeno mnoho osob z hradeckého kraje, a také vojenské osoby, které zůstaly po dobu okupace na území Protektorátu Čech a Moravy. Za jejich statečnost a obětavost při osvobodování naší vlasti si zaslouží poděkování. Někteří z našich statečných občanů, kteří nasazovali své životy, nebo pamětníci ještě žijí mezi námi.

Památník ve Vysoké nad Labem u hájovny se váže k odbojové akci místních občanů, k zastřelení tří z nich a šesti sovětských zajatců.

Pamětníci skupiny je dosud žijící Věra Nývltová (81), roz. Vachková, z Hradce Králové (ta s Martou Kolesovou navštívila autora). Bylo jí pět let, když měla společně se svojí maminkou poznat J. Šandera, který byl velitelem Bária. Věděla, že je to on, ale na doporučení své matky řekla, že ho nezná. Tak zachránila rodinu před zastřelením. Rodina stejně neunikla zatčení a otec byl ubit, matka vězněna, děti na převýchově. Malá Věra žila půl roku v rodině bezdětného gestapáka.

Jiří KNOPP

POSLEDNÍ ČLÁNEK A BÁSNĚ

S lítostí a smutkem jsme do Krajánku zařadili příspěvky od Jiřího Knoppa. Voják, sportovec, harmonikář, vypravěč vtipů, statný chlap, spisovatel s jemnou duší básníka už nám nenapíše, neoglosuje aktuální situaci... Rozloučili jsme se s ním 24. 3. Jednou napsal takový neformální životopis.

Když mi bylo patnáct, tak jsem se rozhodoval, co chci dělat. V novinách jsem si přečetl, že hledají ve Vojenském zeměpisném ústavu zájemce o kartografickou kresbu. V 15 letech

jsem se do toho zbláznil a vyučil jsem se jako vojenský elév kartografem. Bylo to v Praze. Tam jsem založil pěvecký kroužek a vystupovali jsme na různých schůzích, většinou na MNV. Hrál jsem na harmoniku, sólově jsem zpíval, recitoval a vyhrával všechny možné ASUTy. Potom nás přesvědčili, abychom absolvovali Vojenské učiliště v Litoměřicích, tam jsem hrál divadlo, moderoval jsem estrády. Oženil jsem se a jako poručík jsem nastoupil v Praze ve Vojenském

zeměpisném ústavu, ale zakrátko mě převeleli na generální štáb a odtud mě poslali na Akademii do Brna na pět let. Stal jsem se inženýrem.

Poslali mě do Hradce Králové, kde jsem v roce 1968 nastoupil a později jsem se stal náčelníkem topografické služby u 10. letecké armády. Začal jsem psát do vojenských novin, do Obrany lidu, do Československého vojáka, do Pochodně, Rudého práva, potom mně nabídli, abych napsal nějakou detektivku pro nakladatelství Magnet. Hned první moje knížka vyhrála první cenu nakladatelství Magnet a nebyť sametové revoluce, mohl jsem psát jednu knihu ročně a žít si... V roce 1990 jsem odešel. Byl jsem mimochodem také zápasník a trénoval jsem s tím Srstkou, co nabízel v televizi ty opuštěné psy.

Jedno vím určitě: kdybych nešel do armády, byl bych u divadla, byl bych se opíjel a... No, určitě bych byl už asi pod dnem...

Svůj životaběh mi poslal v listopadu 2018, krátký a upřímný, když jsem nevěděla, jak to bylo s těmi mapami. Že byl zahrádkářem, plukovníkem v. v. a komunistou, který svou činností prokázal straně více služeb než kdokoliv jiný, nezmínil. Jeho 85. narozeniny jsme připomněli v červnovém Krajánku (*2. 6. 1934 – †19. 3. 2020).

Mirka VOHRALÍKOVÁ

Jiří Knopp POSLEDNÍ POLIBEK

*Už zapomněl sem jak se líbá z lásky,
jak se najednou zatmí před očima,
jak se srdce zachvěje
tak jako polekané ptáče
a najednou cítím horko a zároveň je zima,
nad horami se blýská a v dálce hřímá,
před chvílí jsem nevěděl nic o životě
a teď vím tolik o lásce...*

*Dnes dávám pusu jen tak letmo
tetičkám, babičkám a vnučkám,
někdy do vlasů a na skráně,
té opravdové z lásky se sotva dočkám,
aby při ní najednou rozkvetly ty stráně,
které si nosím ve svém srdci.*

V Lipinách bylo veselo

Tradičně je k MDŽ očekáváno setkání v Lipinách, v malé osadě patřící k Bolehošti na Rychnovsku. Lipinský Sokol vedený Miroslavem Máslem a ZO KSČM s Pavlem Kupkou připraví spolu s místními ženami pro ostatní hosty pěkné odpoledne. Ženy, které přijdou, napečou dobroty slané i sladké – to je vstupné – a muži zajistí květiny a obsluhu. Tak tomu bylo i 7. března (nikdo netušil, co se hrne). Květiny předával také předseda OV KSČM Jan Janeček. Na úvod vystoupily děti z místní školy. Zatleskal jim i mladý starosta Jakub Šmerda. Soňa Marková informovala přítomné o problematice rovnosti žen i koronaviru a ženy pozdravila také krajská zastupitelka Táňa Šormová. Příjemné odpoledne s humornou tombolou zakončily ženy z Ledče svými žerty a vtipy. Naslouchala jim dobrá padesátka účastnic a hostů.

V týništské Bobkáně se ženy bavily

Podle zprávy a fotografie od Táni Šormové je zřejmé, že i v Týništi bylo příjemné a hlavně výzdoba se pořadatelkám povedla. Každá žena dostala dáreček od MěV KSČM a potěšila i hudební produkce. Akce se konala 7. března, takže před vyhlášením nouzových opatření.

Valdice musely být zrušeny

Smůla s určením termínu velkého MDŽ v KD Valdice na 14. březen měli pořadatelé z OV KSČM Jičín. Akci museli zrušit kvůli uzavření restaurací a kulturních zařízení i pro zákaz shromažďování více osob na jednom místě.

(vha)

Úpické MDŽ

Největší oslavy svátku MDŽ na Trutnovsku pořádá KSČM v Úpici. V sobotu 7. března se na kulturním odpoledni sešlo na 200 hostů v městském kulturním sále. Blahopřání našim ženám přišel předat poslanec i krajský zastupitel Zdeněk Ondráček a předsedkyně KV KSČM Věra Žižková. Přítomné

ženy i muže přivítal také starosta města pan Petr Hron. Hezké odpoledne zahájili žáci místní základní školy pod vedením své učitelky paní Řehákové. Program uváděl městský zastupitel Radim Fryčka (KSČM). Sál byl jako vždy plný spokojených účastnic, které si rády zatancily při živé hudbě.

Petr HOJNIC

ROZLOUČENÍ

V pátek 6. 3. jsme se za hojně účasti veřejnosti rozloučili s náhle zesnulým Františkem Vrabcem, našim soudruhem a kamarádem, předsedou ZO a dlouholetým zastupitelem ve městě Jaroměř. Bude nám moc chybět. ZO KSČM Jaroměř a OV KSČM Náchod Jaroslava Košťálová, dlouholetá členka strany, zemřela ve věku nedožitých 99 let 21. 2. 2020 v pečovatelském domě. Oznamuje a loučí se s ní ZO Stěžery.

Čest jejich památce!

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

JIČÍNSKO

Zdeněk Pešout z Vysokého Veselí oslaví 65 let, Bohuslav Müller z Nové Paky má 75. narozeniny a Ludmila Levová z Jičina se dožívá devadesátky.

Všem jubilantům přeje OV KSČM Jičín vše nejlepší a hlavně hodně zdraví.

TRUTNOVSKO

Milan Krejzl oslaví 70 let a Jaroslav Martinec 85 let, oba z Úpice. Květoslava Hrubá z Trutnova bude mít osmdesátiny, Jan Horký z Vlčic bude mít 65 let a Martina Rambousková ze Dvora Králové n. L. oslaví 45 let.

OV KSČM všem přeje pohodu do dalších let, zdraví a štěstí.

KRÁLOVÉHRADECKO

Sedmdesátiny oslaví Jiří Nožička, ZO 87 HK a osmdesátiny Jiří Viesner, ZO 16 HK. Narozeniny 85. oslavují Jiří Bartoš, ZO 87 HK, Marie Hušková, ZO 38 HK, a Miroslava Knoppová, ZO 42 HK. Devadesátky dosáhli Ignác Comorek, ZO 42 HK a Jaroslava Šulcová, ZO 42 HK. Stanislav Vítové, ZO 53 HK, k 75. narozeninám a Evě Tydlitové k osmdesátce blahopřejí členky LKŽ. Rovněž přejí zdraví Marii Šolínové ze Stěžer, jež se v březnu dožila 91 let.

Všem jubilujícím přeje OV KSČM Hradec Králové pěknou oslavu, mnoho přátel a dobré zdraví do dalších let.

RYCHNOVSKO

Jaroslav Vojtěch z Albrechtic n. Orlicí oslaví osmdesátku, Jiří Šimek z Čermné n. O. slaví 95 let, Karel Popiolek z Rychnova n. Kn. slaví osmdesátiny a Zikmund Bertók z Týniště n. O. má 75. narozeniny. Jaroslav Ehl ze Škuhrova n. Bělou se dožívá 99 let a Věra Šmídová z Dobrušky oslaví 94 let.

Dost energie, pohody a zdraví do dalších let přeje OV KSČM a základní organizace.

NÁCHODSKO

Osmdesátky se dožívá Pavel Šedek ze Žďáru nad Metují. ZO Police nad Metují a OV KSČM mu přejí hodně zdraví a spokojenosti v dalších letech. Osmdesátku oslaví Vladimír Mankovecký z Náchoda. Blahopřeje ZO a OV Náchod. Manželé Staňkovi, Jiří se dožívá 93 let a Anna 98 let. ZO KSČM v Novém Městě n. M. jim přeje mnoho štěstí, zdraví v dalších letech a velice jim děkuje za celoživotní práci pro komunistickou stranu.

www.kscmkrhk.cz

KRAJÁNEK – měsíčník z Královéhradeckého kraje, ročník 21. Toto číslo vyšlo v dubnu 2020 v Hradci Králové. Evidenční číslo: MK ČR E 10060. Vydává Královéhradecký krajský výbor KSČM, Všehrdova 194, 500 02 Hradec Králové. Redakce, tel.: 608 476 828. Příspěvky posílejte do 15. dne v měsíci na výše uvedenou adresu, nebo na e-mail: krajaneck@volny.cz. Neoznačené snímky jsou volně přístupné nebo v majetku redakce. Nevytištěné příspěvky zasláné do Krajánku budou zveřejněny na webu <http://kscmkrhk.cz>.

POŠLETE DĚTI NA TÁBOR

Pionýrská skupina Mladost zve na tábor děti od dokončené druhé třídy ZŠ. Na tábor s dlouholetou tradicí na lesní základně u řeky Zdobnice v podhůří Orlických hor ve Slatině nad Zdobnicí v termínu 10. až 26. července. Cena 4 500 Kč.

Děti se mohou těšit na spoustu her, nových dovedností a 17 dní bez rodičů.

Pořádáme i minitábor pro nejmenší děti s doprovodem rodičů a Letní táborovou školu pro děti starší 15 let.

Více informací a přihlášky na

psmladost.pionyr.cz

Pionýr, z.s., skupina Mladost
tř. Edvarda Beneše 1414,
500 12 Hradec Králové

LETNÍ PIONÝRSKÝ TÁBOR HVĚZDIČKA

Pionýrská skupina Mladost zve děti od dokončené druhé třídy ZŠ, na další ročník tábora s dlouholetou tradicí na základně u řeky Zdobnice v podhůří Orlických hor ve Slatině nad Zdobnicí.

Děti se mohou těšit na spoustu her, nových dovedností a celkových 17 dní zabavy bez rodičů.

Dále pořádáme minitábor pro nejmenší děti s doprovodem rodičů a také letní táborovou školu pro děti starší 15 let. Pro více informací navštivte naši stránku.

PEČUJTE O SEBE

Nechodte zbytečně z domova, pokud nemusíte jít do práce, na nákup či k lékaři.

Noste roušku, kterou vyvážejte, nebo perte na 60 °C, přezhlete – chráníte okolí i sebe. Do autobusů si berte i rukavice.

Umývejte si ruce po návratu z cesty teplou vodou 40 °C po dobu 40 vteřin.

Dezinfekcí či savem otírejte kliky a madla. Uklízejte pečlivě.

Děkujeme všem, kteří pomáhají ostatním!

POZVÁNKY

Veškeré dubnové a květnové akce na veřejnosti budou potvrzeny nebo zrušeny pořadateli z příslušného OV KSČM, podle podmínek vládou vyhlášeného nouzového stavu.

Oslavy svátku práce 1. máje

Česká Skalice: městský stadion
od 14 h.

Hradec Králové: Baťkovo náměstí
od 10 h.

Jičín: u budovy OV
od 9 h.

Trutnov: Krakonošovo náměstí
od 10.30

Týniště n. Orli.: Areál chovatelů
od 10 h.

PIETNÍ AKTY

Informujte se ve svých okresech o datech, místech a hodinách konání pietních aktů, pokud se budou moci konat s účastí veřejnosti.

Hradec Králové – 8. 5. Pouchov ve 14 h.,
hřbitov Kukleny v 15 h.,
9. 5. Lesní hřbitov v 10.15.

LKŽ HK – V důsledku vyhlášení nouzového stavu v ČR odvoláváme akci z 9. 4. a pravděpodobně i květnovou besedu (13. 5.) k transibiřské magistrále. Mnoho žen z klubu pomáhá se šitím roušek a hlídáním dětí.

CHYSTANÉ AKCE

Dne 6. 6. setkání v Luisině údolí a výstup na Velkou Deštnou (od 10 h.), 13. 6. sraz šlapacích Moskvičů v Náchodě, 20. 6. Choustníkovo Hradiště, 29. 8. setkání na Pomezních Boudách, 5. 9. setkání občanů ve Svojišicích 10–16 h.

KRAJÁNKOVY DOBROTY Z JEDNÉ PÁNVE

Kuřecí kousky na brokolicové nádivce

Pro 3 osoby

- 6 menších horních kuřecích stehen (nebo 3 velká)
- brokolice
- 150 g vezy
- 2 dl 12 % smetany
- 2 lžičice strouhaného parmezánu
- smažená cibulka
- olej na pekáček
- grilovací koření
- bílý pepř
- sůl.

Veku nakrájejte na kostičky, prolíjete smetanou, přidejte cibulku a pokrájenou, spařenou brokolici, osolte, opepřete, dobře promíchejte s parmezánem a urovnejte do olejem vymazaného pekáčku. Na vrstvu nádivky uložte osolená a grilovacím kořením posypaná horní

stehna. Pečte zakryté hodinu na 180 stupňů a na dalších 30 minut nechte odkryté zručovět.

Zkuste, určitě si zdravě pochutnáte.

Vařila Taťána LANKAŠOVÁ

